

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes évre
félre
Negyedévre
És hón.

Egyes szám ára 4 k.

10 lit. — kr.
3 " — " —
2 " — 30 " —
1 " — " —Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hat hasabon petti sorert 5 kr. Nagyobb terjedelmű hirdetések azu szerint jutányos aron vetolnek fel. Halye díj i den kulon beajutast 30 kr

Pihenj békén Te nagy királyné...!

Debreczen, 1898. szeptember 18.

Az a sirbolt, hova koporsódat helyezték, siralmháza lett millióknak, kiket e földön árván hagyta... Te, a ki életedben jót tenni soha meg nem szüntél... Te, a ki bájaid és fenkölt lelki tulajdonaid fényköréből leereszkedtél az éhező koldusok kunyhójának siralmáig, hogy kenyeret adj az éhezőknek s vigasztalásod fölemelő szózatával megnyugvásra bírd a sorsukkal meghasonlott szenvedőket... Te, a ki előtt az élet sohasem ért többet, mint a mennyi köszönet és hálaérzet jutalmazhatta lelked nemes jóságát és kezéd áldásos munkáit!

Meggyilkoltatásod borzadályt keltett bár az emberiség körében, a művelt világ átka és fölháborodása bár menydörögve zúg fel szomorú sorsodért milliók és milliók ajakáról... az elkeseredés, az Isten akarata és valláserkölcsi törvényeink szentsége ellen fölháborodásra ösztönzi bár lelkünket: — ma mégis, a mikor a Gondviselés változhatatlan akaratát koporsóddal és sirboltoddal megpecsételve látjuk és fájlalunk kell hogy temetési szertartásod gyászába is belevegyítették sérelmünkre az osztrák gyűlölet és lenézés minden gyötrelmét s keserűségét és megtagadták tőled a legfényesebb méltóságot, melyet e szavakban kifejezve ismer a világ: „Magyarország királynéja“ e helyett ez alatt a lázár czég alatt kísérték örök nyugalomra: „Ausztria császárnéja“ (Imperatrix Austriae) és így mielőtt eltemettek volna, embertelenül meggyaláztak a családi tradíció nevében! Ma már ezek után könyeinket visszafojtja s keserűségünket elnémitja gyászunk és kegyeletünk kigunyolása és nemzeti önérzetünk példátlan arculütése...!

Temetésed után — drága halottunk — már a legelső reggelen is az a titokzatos kérdés foglalkoztatja lelkeinket: vajjon az erkölcsi világrend nem épen az által lesz-e következetes önmagához, — vajjon az Isten jóságának nem-e egy különös megnyilatkozása áll előttünk, mely a Te haláloddal s eltemetéseddel a legfényesebb ékesszólás nyelvén hirdeti nekünk: szabadságunk, függetlenségünk és boldogságunk napjának közeledését?!

A gondviselés titkos jelekkel nyilvánítja ki sokszor a maga akaratát... oh, hogy mi emberek ezeket a titokzatos jelekkel való figyelmeztetéseket felfogni és megérteni még mindig oly annyira gyarlók vagyunk!

Légy áldva és megdicsőítve Te boldog emlékü Nagy királyné! A Te fenkölt személyed iránt érzett tisztelet és nemes rokonszenv olyan sokszor elnémitotta ajkunkon a szót, mikor férfiasan s határozottan tiltakoznunk kellett volna Ausztria bitangságai ellen, — a Te Szeplőtlen lelked csodaszeregetének varázsa olyan sokszor bárati békejobbá szelidítette halálos ütésre felemelt karjainkat — a mikor az elvetemült Ausztriának soha meg nem bocsátható embertelenségeit ostorozni és büntetni parancsolta hazaszeretetünk, nemzeti becsületünk és hagyományos önérzetünk,

Sebzett oroszlán ma a magyar nemzet, mely évszázadok óta a legkinosabb megpróbáltatások gyalázatos nyügét példátlan önmegtágadással vonszolta idáig — mint a *Megváltó Krisztus* a Golgothára önön bitófáját, a keresztet... De mi még messze vagyunk a Golgothától, s ha odajutni parancsolná is a végzet, előbb téged konczolunk föl és tiporunk a porba bünös Ausztria! s hulládon keresztül lépünk a nemes martyromság vérpadára.

Elvesztettük megszabadatító Angyalunkat!... Nincs többé, kinek hűségére s szeretetére bizzuk legdrágább kincsünket a *szabad és független* élet reményét... Nem zúgolódunk a sors ellen. Ám legyen! ma már előttünk áll a maga hidegségében az az Önmagunk és jövőnk iránt lerovandó szigorú köteletség, mely menydörögve azt parancsolja ránk: „*Segíts magadon árva Magyar nemzet és akkor az Isten is megsegít!*“

A nagy királyné emlékéhez a jelen körülmények közt csak úgy lehetünk méltók s a dicső halott elszakítatva tőlünk, csan úgy lehet *igazán boldog fönn az égben*, — ha mi megszeghetetlen erős fogadást teszünk mindannyian arra, hogy megalkuvást nem ismerő munkás hazaszeretettel, multunkhoz és hírnevünkhöz méltó erélyvel és ha kell, életünkkel és vérünkkel is érvényt szerzünk legszentebb igazunknak s végre valahára ősi jogaiba visszahelyezzük, *függetlenné és szabaddá* teszük e Hazát!

Magyarország abszolút függetlenségének kivívása lesz a *legméltóbb szobor* Erzsébet királyasszony emlékének megörökítésére, a ki tüggelenségünk utját egész életében egyengette áldott két kezével. Hazánk függetlensége lesz az a halhatatlan emlékjel, mely igaz nemzeti lelkesülésből származó isteni kijelentés gyanánt hirdetni fogja a világ előtt annak az annyit hangoztatott hő kivánságnak beteljesülését:

„*Békén pihen a magyar királyné!*“

Dr. Király Péter.

Táviratok.

Budapest, szept. 17. Érk. d. u. 6 órákor. A főváros rendkívüli látványt nyújt. Reggel óta sűrűen hullámszik a közönség az utcákon feketebe öltözve és gyászszalagokkal jelezve a nap gyász-jelentőségét. Az utca-lámpák, ablakok, közúti vasutak lámpái fekete-fátyollal vannak bevonva. Az üzletek be vannak zárva. Ahol fekete lobogó nincs, ott az üzlet és kapuk felett fekete gyászfátyol leng. *Testületek feketebe öltözve, fátyolos zászlókkal vonulnak az utcákon.* A királyné arcképe gyászfátyolba vonva látható számtalan ablakban és ezeket ezrenként árulják az utcán.

Bécs, szept. 17. Érk. d. u. 6 óra 5 perc. A király reggel 9 órákor fogadta a nagyköveteket és követeket.

Bécs, szept. 17. Érk. d. u. 6 óra 10 perczkor. Tíz órákor Vilmos császár kivételével az összes külföldi fejedelmek, vagy azoknak képviselői mind jelen voltak a király által fogadtattak.

Bécs, szept. 17. Érk. d. u. 6 óra 15 perczkor. **Vilmos** császár tizenkét óra husz perczkor érkezett meg. A pályaudvarban **Ferencz Ferdinánd** főherceg fogadta s egyenesen a Burgba hajtottak. A királyt mélyen meghatotta **legjobb barátjának személyes eljövetele.**

Bécs, szept. 17. Érk. d. u. 6 óra 20 perczkor. Rendkívül mozgalmas, igazán világvárosnak mutató képe van a császár-városnak. Gyalog és kocsin tördül a tömeg, különösen a Neuer-Mark-tól az Augustiner templomig. Óriás sokaság hullámszik a kápolna felé, hol a királyné ravatala van felállítva. A kocsik alig tudnak áthaladni a sűrű tömegben. A Burg udvara is, mely ma nyitva van, zsúfolásig megtelt. Annyi diplomata, katonai csillogó egyenruha oly tarka képet mutat, annyi gyászpompa, amennyi most itt látható, soha sem volt Bécsben. A százzal felvonuló bérkocsik, emberfömegek

torlódása igazán dolgot ad a nagyszám-ban kivonult burg-zsándároknak, hogy az embereket az esetleges balesetektől megóvják. Az ünnepi csendet, mely tegnap itt honolt láрма és zaj váltotta fel. Növeli e lármát a minduntalan belevegülő dob-pergés, katonai vezényszó, amely mindannyiszor felhangzik, amennyiszor egy-egy külföldi fejedelem, vagy ilyenek képviselője érkezik meg az eléje küldött udvari fogaton.

Bécs, szept. 17. Érk. d. u. 6 óra 30 p. Az ut, amelyen a holttestet, a kapuczinusok templomába viszik: már teljes gyászpompában diszlik. A házakat egészen bevonták feketeasztó-drapériákkal. Jobb és balon álló árbozokról óriás lobogók lengnek, amelyek összeérve egymásba fonódnak. A gáz-kandeláberek is teljesen feketebe vonva. Minden együtt egy sötét fekete képet mutat, amelybe csak a sorsfalat képező katonaság egyenruhái öntenek némi változatosságot.

Bécs, (félhivatalos távirat.) Szeptember 17. Érk. 6 ó. 35 p. *A magyar kormány,* melynek összes tagjai megérkeztek, mielőtt a ravatalt a közönség elöl elzárták, déli 12 órákor helyezte el koszoruját. Ennek hatalmas nemzeti szín szalagján ez a felírás olvasható: „A Magyar kormány Erzsébet király-asszony-nak!”

Bécs, szept. 17. Érk. 6 ó. 42 p. A királyné ravatalát környező czimereken „Elisabeth Imperatrix Austriae“ felírás régi mintákról való, amelyeket a ravatalt felállító műszaki közegek ezuttal használtak; de az udvarmesteri hivatal illetékes egyénei már tegnap észrevevén a közjogilag sérelmes hibát, rögtön önszántukból elrendelték annak kijavítását, úgy, hogy ma már a czimerek felírása ez: „**Elisabeth, Imperatrix Austriae et Regina Hungariae**“.

Bécs, szept. 17. Érk. d. u. 6 óra 50 p. Egy éjjeli lap írja: „Lapunk zár-takor telefonon jelenti tudósítónk: „12

órákor bent voltam a templomban, vala-mint lent voltam a kapuczinusok sírbolt-jában, ahol a czimerek alatt mindenütt ez áll: „Elisabeth, Imperatrix Austriae,“ és sehol sincs „Regina Hungariae.“ Emmélfogva személyes tapasztalásom alapján jelenthetem, hogy a **„Bud. Tud. cáfolata, melyben azt állítja, hogy a főudvarmesteri hivatal kiigazította a felírást, nem felel meg a valóságnak.“**

Bécs, szept. 17. Érk. d. u. 7 ó. Bende püspök ma reggel fél kilenczkor misézett a ravatalnál.

Bécs, szept. 17. Érk. d. u. 7 ó. 5 p. Az itt jelenlevő magyar egyháznagyok a hercegprimással ma érkeztek a királynénak Budapesten felállítandó emléksobrára való adakozás ügyében. Ugyanezen ügyben az osztrák-magyar bank főtanácsa, legközelebbi üléseinek egyikén fogja kellő intézkedéseit megtenni.

Bécs, szept. 17. Érk. 10 ó. 50 p. Két órán túl a környék összes utcáit elzárták, csak a legelőkelőbb küldöttségeket engedték a ravatalhoz. Három órákor kezdtek az udvari méltóságok gyűlékezni: Lichtenstein, Berzevi Bellegarde, Hawachné, Széchenyi, Festetichné udvarhölgy, Osprey és Rohan herceg, osztrák, magyar és költérek majdnem teljes számban. Egyszerre nagy mozgás, idegen fejedelmek, császárral bevonultak; veleszámoltak: Row államtitkár, Hanke táns, Lucans kabinet-főnök., Eulenburg, mellettök Lobkovitz, Ditrichstein hercegek; Albert szász királyt Kingst tábornokkal; Károly román király két szárnysegéddel; Sándor király titkárával; Luitpold bajor régensherceg, melléje a király kútönös kegyelméből Paar gróf beosztva; Lipét bajor hercegi anyósát gyászolja. Mellette haladnak Károly-Tódor herceg; Mária-Jozefa Erzsébet és Mária hercegnők.

Erzsébet királyné halálára.

Te is lehulltál hát a föld porába,
Magyar hazámnak fényes csillaga! —
Egy nemzet áldott, mégis — mindhiába,
Elyelte fényed' a nagy éjszaka.
Ha ért gyümölcs lehull az élettáru,
Ez sorsa, benne enyhül a halál,
De borzalomnak kinja *ahhoz* járul,
Akit erőszak véletlen talál.

A fájdalom az iszonyatba fülád,
Sajgó szívünket együtt járja át;
Ily szörnyeteggé ember hogy fajúlhat:
Te rád emelni gyilkoló vasát! —
A fenevad! — kit hogy betelne vérrel,
Vonzotta kéjjel a haláltusa;
A szent erényt, hol tigris tépte széjjel:
Nem látott ilyet Róma circusa.

E vérszopók nem öltek ilyen szentet,
Amilyet e vad emberkarja ölt;
Az öskeresztyén vértanút tebennem
Látá e század alkonyán a föld,
Hordozva némán a kínos keresztet,

Szívedben égő, örök fájdalom:
Hogy jót tehesz, a szenvedőt kerested
Mindennap este, minden hajnalon.

Óh, de mi az, mi ez a példa nekünk?!
Bár oly magasztos, olyan isteni! . . .
Több az, mit áldott benned drága népünk,
S mit egy dőfessel kelle vesztetni.
Hisz a magyarnak voltál drága szentje,
Nehéz időknék védő *angyala*;
Óh nemzetemnek glóriás fölkenntje,
Nálad dicsőbb e földön nem *vala*!

Magyar királyné, milyet drága multunk
Dicsőségének napján sem mutat! —
Nem lábaidhoz: szívedre borulunk,
Nem hadak útja volt a te utad;
A te szerelmed béke olajága,
S im elapadt a hullám-áradat . . .
Te voltál a jövőnek szebb világa,
Tavasz-lehedre lomb, virág fakadt.

És most — e szép nap vérrel alkonyult be,
Multunk, reményünk sirba száll vele . . .
Mikor az undok gyilkos töre szúrt le,

Fenn a nagy ég nem rendült meg bele?
Óh, nem az ég: a haza földje rendül,
Egy nemzet zúgó nagy siralma ez,
Óh, millió szív sajt a gyötrelmetül
S vigasztalást már hasztalan keres.

De nem! — hisz *őt* is sújtja szörnyű ested,
Vigasztalással *néki* tartozunk;
De enyhül-é, ki benned mindent vesztett,
Hogy bánatában véle osztozunk? —
Óh nagy királyunk! elszállott az angyal,
Hü társa búdnak, néped szentje ő,
És ami itt maradt a fájdalommal,
Kettőnké már a gyászos temető.

E nemzet, akit átölelt szerelme,
E nemzet az, mi megmaradt neked;
Te vagy a hívek áldott fejedelme,
Folytasd utána a történetet,
És balzsamát nagy szíved megtalálja,
Szerelme ott leng földön és egen.
A sírbolté csak Erzsébet *halála*,
Dicsőült élte tied, nemzetem!

Csengey Gusztáv.

Nagy feltűnést kelt Viktor Emanuel olasz-, valamint Konstantin görög trónörökös. Sorban következnek a többi főherczegek, főherczegnők.

Amerre a menet halad, halk dobzó, vezényszavak; a kardok háromszor megvillannak; a katonaság mereven tiszteleg. A közönség leemeli kalapját. Mindenütt föl-fölhangzó zokogás. Ez idő alatt, amíg a menet lassu tempóban a kapucinus templomhoz ért: a ravatalnál összegyűlt és a beszentelésnél jelenvolt vendégek és rokonok rövidebb uton átmentek a kapucinus templomba.

Szemképrázató kép fejlődik ki a *Neuer-Markton*, melynek négyszögét mindkét állam miniszterei, az összes kamarások, titkos tanácsosok, a Főpapak teljes ornatusban, ezt követőleg a külföldi Múltóságok és katonák töltik meg. Közvetlen ezek után az egész vezérkar az összes generalisokkal, azonfelül minden ezredből három tiszt és még számos beláthatatlan egyéb katonai múltóságok.

Az utczákon nyüzsg a nép, de különösen a *Neuer-Markt* körül; a szem tekint, csupa káprázatos ezifra sisakok, csillogó gombok. Halissimus zöld tollak tarkasága épít nyujtanak. Mindezek közt a legszebbek a huszár kik medvehőr kucsmás, kőruhájokban általános fel-

oldalán foglaltak helyet az hatóságok küldöttségei, a m főispánok és polgármestek ese alatt.

A általános közfigyelem a négyszög közepe felé irányult s a mit itt láthattak, az csakugyan felülmulta a bécsiak képzeletét; nevezetesen itt vonultak fel a magyar főrendiház és képviselőház tagjai a kormány vezetése alatt. Mikor megérkeztek a magyar kormány tagjai valamint az országgyűlés két házának elnökei, bementek a templomba a többiek künn maradtak.

Lehetetlen azt a képet lefesteni, amit a diszmagyar ruhák nyujtottak. A kiváncsi nép csodálattal bámulta a délczeg alakok pompás nemzeti öltönyeit. *A sok közül kiváló Apponyi hatalmas alakja, továbbá Wekerle, Csekonics és Ugron.*

A főpapak öltönye is elvegyül a színek között, — ugyancsak a négyszögben állanak a magyar arisztokrácia nő alakjai, köztük az Andrássy grófnők, Odeschalkiak, Károlyiak s még igen számosan, kiket nem sikerült mind följegyezni.

A téren most a titkos tanácsosok következnek, utánok a német Johannitar- rend lovagjai, fehér-fekete köpenyben, aztán a máltai lovagok vörösben, nemkülömben a lengyel főurak is fényes nemzeti díszöltözetükben; a barátok fekete csuhákban, a japáni követ exotikus ruhájában. Számtalan német tiszt ezüst sisakban, melyek mindmegannyian csodaszép képen vegyülnek össze,

A tér mindenfelől zsufolva van néppel. A kapucinusok temploma csak egyik oldalon van elzárva s az ut oldal-bejáratánál, a hol a halottas menet vonult a templomba. Négy óra után egyszerre csöndesség lett, *odaérkezett a király* akit az ugynevezett császárkapunál fogadtak a kolostor Atyái. Ő

Felsége kíséretében voltak leányai: Gizella és Mária Valéria főherczegnők, Ferencz Ferdinánd trónörökös, József főherczeg és mindazok, a kik a menetben részt nem vettek. A király magyar lovas tábornoki ruhában volt, fájdalomtól megtörve; most II. Vilmos német császár majd a szász és román királyi pár kövekeztek. Ez utóbbiak királyunkkal néhány résztvevő szót váltottak.

A király, a főherczegek s a főherczegnők elfoglalták helyüket a Sanctuoriumban, olyan sorrendben, mint arról már előző lapunkban megemlékeztünk.

Fél öt órakor érkezett meg a gyászmenet.

Az idegen uralkodók és főherczegek kocsikon követték a halottas kocsit, melyet a főkapunál *Grucha bécsi bíbornok* érsek fogadott fényes assistenciával. Hosszu sorban vitték be a papság oldalán termetes inasok a koporsót a templomba, a közepén felállított égő gyertyákkal körülvett ravatalra helyezték el.

Az egész templomban hangos zokogás támadt, — mialatt a gyászkar a „Liberá“-t énekelte s *Grucha* a koporsót ismételtlen beszentelte.

A király megindulva nézte a koporsót; Gizella és Mária Valéria kinosan zokogtak, szájkra szoritva zsebkenőjüket. A király több ízben vigasztalta őket e szavakkal:

„Vegyetek erőt magatokon, — ne sirjatok!”

Husz perczig tartott a szertartás, ezután *Grucha* még egyszer ünnepélyesen beszentelte a koporsót, most a komornyikok a koporsót leemelték a ravatalról s a kapucinus Atyák halotti imája s fáklyás kíséret mellett; gépezeten bocsátották le a sirboltba a koporsót, mely lassan eltűnt szem elől. Utána lementek a sirboltba.

Lent a sirboltban az imádságok végzetével a megboldogult királyné első főudvarmestere ezen szavakkal adta át a kulcsokat a Gvardiánnak:

„Ez az a drága halott, melyet gondjaira bízunk.”

Wolf Gvardian így felelt:

„Hüségesen gondját viseljük a drága halottnak.”

A király még egyszer bucsut vett s visszatért a templomba, hol Vilmos császárral, Albert szász királylyal beszélt s leányaival eltávozott.

Magyarország drága királynéjának teteme a Habsburgok sirboltjában nyugszik.

Dreyfuss-ügy revisiója.

Dreyfuss a szabadság küszöbén.

Páris, szept. 17. A „Debreczen” ered. távirata. Érk. este 9 órakor.

Ma délután öt órakor Párisban hivatalosan is köztudomásra hozott, hogy a minisztertanács Zurlinden kivételével egyhangulag elhatározta *Dreyfus perének revisióját*. E hír hatása a párisi nép között leirhatatlan konsternációt keltett; az utcán, száz meg száz kisebb-nagyobb embercsapat verődött össze, a hol mindenütt elragadtatással magasztalják a minisztertanács nagy horderejű intézkedését. Nagy érdeklődéssel várják a párisiak, hogy vajjon a megváltozott helyzet folytán mire fogja magát elhatá-

rozni Zurlinden, a ki minisztertársaival nem volt egy véleményen s a leghatározottabban ellene volt a revisiónak. Sokan abban a meggyőződésben vannak, hogy Zurlinden beadja lemondását s kilép a miniszteriumból.

Dreyfussért hadihajó megy.

Páris, szept. 17. (A Debr. eredeti táv.) Érk. 8 ó. 45 p. *Sarrien* igazságügyminiszter délután 5 órakor bejelentette a minisztertanácsnak, hogy Dreyfussért hadihajót meneszt az „Ördög” szigetre. A minisztertanács helyesléssel vette tudomásul az igazságügyminiszter intézkedését, hogy a deportáltat kiméletes módon értesítette távirati uton a per revideálásáról s arról, hogy érte a napokban hadihajó fog oda érkezni.

Válsághír a francia miniszteriumban.

Páris, szept. 17. Érk. este 8 óra 45. percz. *Brisson* miniszterelnök kijelentette a ma este tartott minisztertanácsban, hogy azon esetre, ha Zurlinden lemond *Ő* maga veszi át a hadügyi tárczát. A belügyi tárczát pedig hír szerint Valló belügyi államtitkár venné át.

Népgyűlés Piquart érdekében.

Páris, szept. 17. Érk. 8 óra 45 perczkor. A tegnap tartott népgyűlés határozati javaslatát a melyben Piquart ezredes szabadon bocsátását és a katonai bírások korlátozását kérik, ma terjesztették be a miniszteriumhoz, s azt már ma este a miniszter tanácsban tudomásul is vették és valószínűleg holnap már szabadon is bocsátják Piquart ezredest, ki mellett a nép hangulata igen kedvező.

Dreyfussné kérelme.

Páris, szept. 17. Érk. este 9. ó. Kevéssel, hogy a minisztertanács elhatározta a Dreyfuss-per revisióját, az egész városban nem beszéltek egyébről, mint erről a tényről. Dreyfussné, aki nyomban értesült a dolog kedvező fordultáról, a meghatottságtól zokogott s kérte ügyvédjét Laborit, hogy intézzen kérelmet az igazságügyminiszterhez, melyben a család nevében kérné, hogy férjét a történetekről kiméletesen értesítsék, nehogy a lelkileg amugy is annyira megtört embert a hír nagyon fel izgassa.

A temetés gyásznapja Debreczenben.

A debreczeni 1848-es honvéd egyesület és 13 tagu egyeruhás osztaga is leróta hálás kegyeletét hódoló felvonulásával, a királyné temetésén: 9 órakor a ref. nagytemplomban, 10 órakor a rom. kath. templomban, 11 órakor az ág. ev. templomban jelenvén meg. A felvonulás élén *Szepessy Gusztáv* honvédegyleti elnök és a *honvéd-egyleti választmány* haladt. A vén-szívekből sem alszik ki, amíg csak egy dobog, annak az emléke, hogy Magyarország királynéja hozott legelőször áldozatot az 1848/9-es honvédek segélyezésére s azok nyomorának elviselésére azon 50.000 aranynyal, amelyet a Nemzet koronázási ajándékkul királyné *Ő Felségének* hódolata zálogául felajánlott. Becses volt ez az

összeg nem annyira arany, — mint kivált erkölcsi nagy értékénél fogva. Mit jelenlett volna egyebet az, hogy a Nemzet történetét általában és különösen a 489-iki események indokait, menétét és kimenetelét is tanulmányozó királyné, a harcok szomorú maradványait vigasztalja meg *első tényével, mint koronás királyné!* Csak Isten tudja az emberek gondolatait, aki vezérli azokat, mint a vizeknek folyását. Áldott legyen az a szent szív és az a szent jobb-kéz a sirban is!

Megható kegyeleti tények volt ma szenttanuja Debreczen fő-utcáján a száz és ezrenyi tömegben hullámzó ember sokaság a Párisi Divat áruháznak, mely még október 1-én nyílik meg, gyászponnával fényesen berendezett üzlettermelőtt.

Az üzlethelyiséget egy sötétben leomló fátylepel határolta az utca felőli részen s e fátylepel mögött a terem közepén a meggyilkolt magyar királyné arcképe volt palma és cikoszágak közé felállítva s az arckép mögött cyprus, palma stb. lombok baljóslatu sötét zöld színűvé dekorálták a terem háttérét.

A királyné arcképe közelében jobb és bal felől két életnagyságban gyászoló udvarhölgy volt jelképezve, a mint azok bánatos arccal s könnyes szemekkel közelednek a királyné koporsójához, megsiratni bucsuzólag a nagy halottal, mielőtt azt a sírbolt sötét fülkéje örökre eltemetné a világ elől.

Fenséges és meghatóan szép jelképies kifejezése volt ez annak a fájdalomnak, mit minden igaz magyar a nemes lelkű királyné elvesztése fölött érez. Jól esik nekünk köszönettel adózni a Párisi nő Divat-áruház cégnek e szép látványosságért, melyben a közérzület példátlan sikerrel volt külső kifejezésre juttatva. — Minthogy a Párisi Divat-áruház üzlet csak e hó végén nyílik meg, — ha tulajdonosának szerénysége nem tiltakoznék az ellen — tan soha semmi nem válhatott volna be ékesebben szóló üzleti reklámnak, mint ez az ezrek és ezrek csodálkozásával és elismerésével megjutalmazott kegyeleti tény, melyet a Párisi nő Divat-áruház cégnek sokkal önzetlenebb és nemesebb érzülete sugallt annál, semhogy dícséretre szorult volna.

Fényes gyászpompával volt még dekorálva a többek közt különösen a „Húgária“ kávéház, a hol a függő lámpák sötét fátyleppel bevonva egész nap égették, — az ablakok és fülkék pedig sötét gyászleppel voltak szegélyezve.

Utczai tolongás áldozata. Abból az alkalomból, hogy Erzsébet fenséges királyné drága tetemei ma délután lettek örök nyugalomra helyezve, a temetés idejekor nagy néptömeg gyűlt a templomok elé, s nemcsak ott, hanem a főutca minden részén veszélyessé vált a közlekedés. Az óriási tolongásbana főpostával szemben egy éltés hölgy elájult s csaknem élettelenül vitték a közel lakó Dr. Burger orvoshoz. Az elájult nőt a gyors orvosi segély némileg magához térítette.

Ujdonságok.

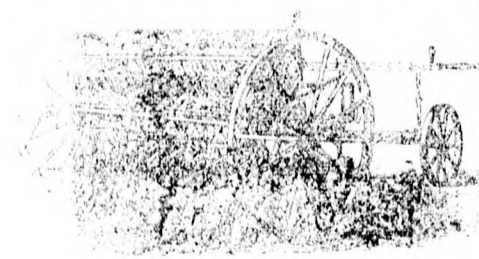
A magyar országgyűlés két háznak elnöksége s a csatlakozott küldöttségi tagok, valamint Budapest székesfőváros küldöttsége, amelyet *Márkus* főpolgármester, *Halmos* polgármester s a két alpolgármester vezettek, gyorsvonaton érkeztek meg 16-án Bécsbe. A koszorukat, melyek a két ház és a székesfőváros nevében a ravatalra vitték, külön kocsit három óriási ládában szállította. A honvédelmi miniszter a honvédség koszoruját hozta magával. Délután 5 órakor indult meg az impozáns menet a magyar miniszterium bank-gassei palotájából. Elöl ment három huszár díszben, a képviselőház óriási pálmakoszorujával; három más magyar huszár régi magyar díszben, a főrendiház remek rózsakoszorujával. — Az utcán a képviselők és főrendek hosszú sora többnyire fekete dísz-magyarban; az egyház-tagok papi ornátusban, közülök néhányan katonai egyenruhában. Elöl ment *Szilágyi* Dezső képviselőházi és *Károlyi* Tibor grf. főrendiházi elnök, *Fejérváry* br. honvédelmi miniszter egyenruhában, *Wlassics* és *Perczel* miniszterek; utánok a főrendek s a képviselők hármás, négyes, ötös rendben. Mind sűrűbb-sűrűbb sorfal közt, Bank-Herregassen és Michaeler-platzen át a Burgba ért a menet és ott a svájci-

udvaron át az udvari plébániába, amelybe meghatottsággal lépett be. Itt *Szilágyi* Dezső a képviselőház koszoruját a koporsótól jobbra, — *Károlyi* Tibor grf. a főrendi háztól balra tette le. A magyar parlament küldöttsége ezután körüljárta a ravatalt s ez eltartott körülbelül egy negyedórát; amiután mély meghatottságban visszavonultak a királyné ravataltól.

Gyászhir. Az esteli órákban Nagyváradról Szakszó Rezső apátkanonok elhalálzásáról vettük a következő gyászjelentést: *Özv. Szabó* Lajosné született Szakszó Mária, gyermekei és unokái, *özv. Gozmány* Ferenczné szül. Szakszó Anna, gyermekei és unokái, *Born* Józsefné szül. Szakszó Ágnes, Szakszó Róza, Szakszó Franciska, *Majorfly* Lajosné szül. Szakszó Antónia és számos rokonok legmélyebb fájdalommal jelentik a felejthetetlen jó testvér, sógor és rokonok: Nagyságos és Főtisztelendő *S z a k s z ó R e z s ő* nagyváradi l. sz. apátkanonok urnak, élete 65-ik, áldozásának 41-ik évében f. hó 16-án d. u. 3 órakor, szívszélhűdés következtében váratlanul, általános feloldozás után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hiült tetemei f. hó 18-án délután 4 órakor fognak a Káptalan-sori 7-ik sz. háznál tartandó beszentelés után a nagyváradi-olaszii temetőben eltemettetni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig f. hó 19-én délelőtt 9 órakor fog a székesegyházban az egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre a megboldogultnak rokonai, kartársai, jóbarátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Kelt Nagyváradon, 1898. szept. 16. Áldás és béke lengjen porai felett. Az örök világosság fényeskedjék neki, nyugodjék békével.

Erzsébet királyné fái. Az ezredévi faültető bizottság részt akarván venni a nemzet gyászában, mai ülésén Flóris Áron elnök indítványára elhatározta, hogy az ezentul ültetendő fákat az elhunyt királyasszony emlékére „Erzsébet királyné fái“-nak nevezi el. Egyben új felhívást bocsátott ki a községi tanítókhoz és a vidéki intelligencia tagjaihoz, hogy az emlékfák ültetését fokozott erővel mozdítsák elő.

Weiser J. C. mezőgazdasági gépgyára Nagykanizsán.

ZALA-DRILL sorvető gépünk, a melynek elmés ujtásait a nagy közönség már jól ismeri, nem szorul külön dícséretre, minden eddigi kiállításokon az első díjat nyerte ugy 1897. október 1. a kiséri nemzetközi **vetőgép versenyen** az

állami arany éremmel lett kitüntetve,

továbbá figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

aczelből készített

Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket,

a melyek kiváló anyagból készítve hasonlíthatlanul tartósabbak minden eddigi gyártmánynál.

Raktáron tartunk: Szecsavágó, répvágó, rosták ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközöket.

Debreczenben, Szikszay-ház a főtözsde udvarán.

Klein Jakab,
üzletvezető.